

(/)

🏠 (/)

> Danmark og Europa efter 1945 (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Skaren, Taberen, Frelseren?

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/femoe>)

Skaren, Taberen, Frelseren?

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1246

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren>)

t (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren)

[1945/skaren-taberen-frelseren](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren&title=\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/skaren-taberen-frelseren&title=)

Søs Marie Serup og Mikkel Faurholdt

Skaberen, Taberen, Frelseren? Historien om Dansk Folkeparti

Gads Forlag. 282 sider. 249,95 kr.

Dansk Folkeparti – Den moderne Ikaros?

Af Brian Traantoft Rasmussen

“Flyv ikke højere end vingerne bær”. Sådan sang Lille Palle i 1982, og verset kunne i bagklogskabens lys opsummere fortællingen om Dansk Folkeparti – Et parti, der opstod som en fugl Fønix af asken fra Fremskridtspartiet i 1995, og som i de følgende årtier oplevede en både uhørt politisk succes og et kollaps af sjældent sete dimensioner.

I “Skaberen. Taberen. Frelseren? Historien om Dansk Folkeparti” forsøger Søs Marie Serup og Mikkel Faurholdt at forklare denne strålende succes og det totale kollaps i et kondenseret værk, der samtidig skal tjene som et analytisk bidrag til forståelsen af partiets rolle, betydning og strategi i dansk politik. Og de lykkes rigtig godt med begge dele.

Det gør de blandt andet, fordi Søs Marie Serup og Mikkel Faurholdt kender Borgens spilleregler og indre logikker. Begge har siddet i stolen som pressechef for Venstre, været særlig rådgiver i Finansministeriet og arbejdet med politisk kommunikation i årevis. Tilsammen har de over 15 års erfaring fra Borgens maskinrum, og det kan mærkes.

Et parti skubbes ud af reden

Den 6. oktober 1995, få dage efter Folketingets åbning, afholdte et nyt parti pressemøde. Ugen forinden var Fremskridtspartiet imploderet for åben skærm ved årsmødet i Aarhus, og nu sad fire tidligere medlemmer af liste Z, Ole Donner, Christian Dahl, Poul Nødgaard og Pia Kjærsgaard, og præsenterede et nyt alternativ på den politiske højrefløj. Der blev grint højlydt blandt journalisterne da Pia K. under pressemødet nævnte, at Dansk Folkeparti regnede med at blive valgt ind i Tinget ved førstkommande valg. Det blev bestemt ikke sidste gang, at DF mødte modstand fra både offentlighed og kollegaer.

Partiet opstod i en tid, hvor blå blok var i krise ovenpå Tamil-sagen og en række hyppige lederskifte i Det Konservative Folkeparti. DF forstod dog at manøvrere i rørte vande, og det primært grundet Pia Kjærsgaards indbyggede seismograf, der hurtigt tunede ind på vælgerpotentialer i feltet mellem socialdemokratiet og Det Konservative Folkeparti, i det velfærdshungrende segment, der frygtede de fremmede og den europæiske integration og samtidigt elskede både gud, konge og fædreland. Med en solid topstyring, dygtige partisoldater, et letforståeligt partiprogram og en professionaliseret visuel kommunikation baseret på ren Morten Korch-idyl, forøgede partiet gradvist sin popularitet i årene fremover. Pressechef Søren Espersen benyttede flittigt, rådført af seismografen Pia, enhver mulighed for medieomtale, satte sig på søndagens formiddagsnyheder og indrykkede slagkraftige annoncer, mens partisekretær Peter Skaarup var garant for, at partiet ikke indslusede for mange radikale Fremskridtsparti-medlemmer. Da den velsmurte politiske maskine høstede hele 13 mandater ved valget i 1998 stivnede smilene på landets mange kritikere. Vælgerne havde talt. Hverken

regeringspartierne eller blokkollegaerne Stig Møller og Ellemann-Jensen havde dog meget tilovers for Pia K. eller DF, men venstremandens farvel til formandsposten efter valgnederlaget i 1998 åbnede muligheden for et markant ryk i Venstres udlændingepolitik. Og DF øjnede en gylden mulighed.

De gyldne år – Vejen mod solen

Ved valget i 2001, få måneder efter terrorangrebet i USA, skubbede DF endegyldigt de politiske modstandere, Centrum-Demokraterne og Fremskridtspartiet, ud i glemslens hav. Med 22 mandater blev DF det tredjestørste parti, og da Anders Fogh Rasmussen ydmygt anmodede om en hjælpende hånd til en VK-regering vidste Pia K. godt, hvad støtten var værd. I de efterfølgende 10 år blev DF en sværvægter i dansk politik. De fik en afgørende indflydelse på regeringens udlændingepolitik og vænnede sig efterhånden til at kunne formulere ønsker og behov og sætte røde streger i Foghs udkast, som efterfølgende blev tilpasset til en DF-venlig politik. Det blev over årene til et par krige, en omdiskuteret kommunalreform, en del finanslove, en stor velfærdsaftale i 2006 og et utal af stramninger på det udlændingepolitiske område. De gik samtidigt fra at være "ikke stuerene" til at blive et etableret magtparti, som nød stor anerkendelse i store dele af befolkning, og ved valget i 2007 gik de yderligere frem. Tiden var dog bestemt ikke knastfri i blå blok, og det slider som bekendt at være tæt på magtens tinde. Det største problem for DF i partiets gyldne periode var dog ifølge Serup og Faurholdt ikke tilblivelsen af Ny Alliance, fra 2008 Liberal Alliance, eller hyppige kontroverser med Det Konservative Folkeparti. DF's største problem var derimod, at de blev behandlet som et curlingbarn af Venstres ledelse og finansministre. I VOK-regeringen, som Pia K. døbte regeringen med en stikpille til K, blev hun og hendes "drenge", Skaarup og Thulesen Dahl, simpelthen opvartet og for forvænte, og den interne udvikling i partiet gik helt i stå. Dét skulle senere vise sig at koste dem dyrt.

Ved valget i 2011 mistede partiet stemmer og gik fra 25 til 22 mandater og året efter valgte Pia K., meget overraskende men ganske udramatisk, at trække sig som partiformand og overdrage posten til partiets kronprins, Kristian Thulesen Dahl. Seismografen Pia K. overleverede efter 16 år på posten et anerkendt parti i topform, et parti, der higede efter stadig mere indflydelse og som havde et solidt tag i befolkningen. Venstre stormede samtidigt frem under SRSF-regeringens første år, men i takt med Løkkes GGGI-sager og bilagsproblemer samt de fortsatte formandsudskiftninger i K, oplevede begge partier et vælgerfracfald, der ikke sjældent forøgede DF's succes i meningsmålingerne. Samtidigt tordnede DF's hårdtslående charmør, Morten Messerschmidt, frem i Europa-Parlamentet, og det EU-kritiske DF blev Danmarks største parti ved EP-valget i 2015. "Det gule Danmark", som en smart grafiker opfandt til folketingsvalget samme år, var også dominerende i folketingsvalget på hjemmebane samme år. DF høstede 37 mandater, blev det største parti i blå blok og det næststørste overhovedet, og Venstre kunne konstatere, at også Liberal Alliance havde haft et fremragende valg. Kort tid efter oplevede DF sit zenit, da Pia K., afhopperen og hjemmehjælperen alle grinte ad, blev udpeget til formand for Folketinget, landets fornemste post lige efter majestæten. Partiet strålede som en sol, endegyldigt blåstemplet af det politiske parnas. Men snart begyndte en nedadgående spiral, og den accelererede hastigt i årene fremover.

Forbrændte vinger – Et parti i frit fald

DF vandt valget i 2015, men tabte kampen om magten. Positionen som 00'ernes gyldne curlingbarn, der var vant til at kritisere og blive hørt på afstand, blændede stadig partiet. De mødte uforberedte op til forhandlingerne om regeringsgrundlaget, stillede sig udenfor regeringsmagten, hvilket splittede baglandet, og de endte som ét ud af tre støttepartier og mistede dermed deres tidligere direkte indflydelse. At Lars Løkke slet ikke ønskede at invitere DF med til højborgs er så en anden sag. I de følgende år knækkede blå blok midt over. Intrigerne hobede sig op mellem særligt LA og DF, men generelt var samarbejdet dysfunktionelt og i særdeleshed i spørgsmål relateret til EU, skat og flygtninge. Stemningen blev ikke meget bedre i DF, da Løkke i slutningen af 2016 præsenterede VLAK-regeringen. Med Messerschmidts Meld- og Feld-sag mistede DF tilsvarende deres ry for at være et parti, der bekæmpede alternativ bogføring og magthavernes pamperi. Samtidig led ungdomspartiets støtte til Thulesen Dahl et kraftigt knæk da han forregnede sig i sin, mente DFU'erne, uretfærdige og brutale behandling af Anders Vistisen og Peter Kofoed i kølvandet på Messerschmidts EU-sag.

Serup og Faurholdts hovedpåstand er dog, DF's største problem reelt lå et helt andet sted – nemlig i Socialdemokratiets mangeårige og vellykkede analyser af DF's vælgersegment. Fra 2007 og indtil 2015 udarbejdede S et utal af professionelle, metodiske undersøgelser af de vælgere, der igennem årene var

skiftet fra S til DF. Resultatet var altafgørende: S forstod pludseligt DF's vælgersegment langt bedre og mere nuanceret end DF selv, og de indså på denne baggrund, at den primære konflikt mellem DF og S ikke lå i det værdipolitiske, men derimod i fordelingspolitik og velfærd. Det blev et afgørende es i ærmet, og S intensiverede løbende deres fokus på velfærd, mens de gradvist implementerede en tydelig symbolpolitisk kommunikation omkring velfærd og tryghed. Og denne strategi virkede overraskende godt. Hverken ved folketingsvalget i 2015 eller kommunalvalget i 2017 indså DF betydningen af, at de tabte vælgere til S. Thulesen Dahl insisterede derimod på, at fokusgruppeinterviews og vælgeranalyser var noget moderne, ubrugeligt pjat. Han stolede stadig på seismografens fornemmelse for folkelighed, og forstod slet ikke, at seismografen var Pias, ikke hans.

Socialdemokratiets højredrejning i udlændingepolitikken, der reelt påbegyndtes i slutningen af 00'erne, sendte samtidigt stærke signaler til DF-vælgerne om, at den værdipolitiske forskel på de to partier var til at overse. Helt galt gik det dog, da Thulesen Dahl, grundet grundige frustrationer med VLAK-regeringens dysfunktionelle samarbejde, som DF selv bidrog til ved en klapjagt på alle LA-mærkesager, jævnlige flirtede med S i perioden 2017-2019. Denne flirten endte i DF-vælgernes øjne med at legitimere Mette Frederiksens udlændingepolitik, hvormed DF mistede det trumfkort, som de havde levet højt på gennem 00'erne. Samtidigt stod DF model til en heftig og bredspektret kritik for deres uheldige ageren i en lang række sager, fx om kvotekonger, transportaftaler og medieforlig, og som om det ikke var nok, fik Thulesen Dahl ørerne i vælgermaskinen for partiets deltagelse i Socialdemokratiets strategisk veltillæggte "Arne"-reform.

I dag står partiet dårligere end nogensinde før, og de presses gevaldigt på højrefløjen af Nye Borgerlige, der ledes af den karismatiske Vermund, som på en let og folkelig facon formår at tale lige så direkte til vælgerne som Pia K. gjorde det i sin tid. DF-traditionen med stram topstyring er ikke længere uproblematisk, og den yngre DF-generation kritiserer partiet for ikke at forstå betydningen af at formulere en ny, klar politik på blandt andet klima- og børneområdet. Samtidigt påpeger de unge, at den gamle garde i DF underkender mulighederne i talentudviklingsprogrammer, SoMe-kommunikation og moderne vælgeranalyser. DF anno 2021 har ikke rykket sig meget siden 1995, og fremstår derfor utidssvarende og på ingen måde konkurrencedygtig.

Og Skaberen, nestoren Pia K., står ikke længere tavs i kulissen, men udtaler sig mere kritisk end tidligere om Thulesen Dahl, der i 2015 førte partiet til en uhørt popularitet, som i årevis forsøgte at bevæge sig ud af skyggen fra den ikoniske partistifter, men som i dag fremstår som en moderne Ikaros, som en overmodig Taber, der fløj for tæt på solen. Og hvad så med Frelseren, kronprinsen Messerschmidt? Ja, han skal bare håbe på, at SØIK ikke finder flere graverende dokumenter, og at hans hang til foie gras, klassisk musik og rødvin i vælgernes øjne kan opvejes af hans sommerlige gang blandt Bakkens radiobiler og øltelte.

En velfortalt Ikaros-fortælling med små bump undervejs

Overordnet betragtet skæmmes "Skaberen. Taberen. Frelseren?" af uigennemsigtheden i valget af kilder. Anonymiteten er forståelig, da tidligere udgivelser om DF før har kostet omrokninger i partiet, men der citeres hyppigt fra lukkede møder og intime frokoster, uden at afsenderen fremgår, hvilket er afgørende i en stillingtagen til det sagte. På samme vis fremstår værket desværre uden nogen form for kilde- eller litteraturhenvisninger. Til tider forvirres man som læser desuden af værkets kronologiske krumspring og de generelle redaktionelle prioriteringer af stoffet. Hvorfor hører vi fx mere om "Tulle-mad", kornmarker og Richard Ragnvald end om DF's reelle indflydelse på tørklæde-, moské- og ghettodebatten, hvor netop partiet spillede en afgørende rolle i dansk politik og samfundsdebattens dagsorden? Det vil selvfølgelig altid være en smagssag i et ambitiøst værk som dette, hvilke emner der regnes som mest relevante, men til tider springes der lige lovlig hurtigt hen over de politiske udviklinger og beslutningsprocesser.

Søs Marie Serup og Mikkel Faurholdt har dog leveret et velopløst, velskrevet og velargumenteret værk, der handler om meget mere og andet end kun fortællingen om DF, der ellers er fascinerende nok i sig selv. "Skaberen. Taberen. Frelseren?" er nemlig også fortællingen om Borgens strategiske magtspil, om vigtigheden af personlige relationer i politiske forhandlinger, og om det altafgørende i at forstå, hvornår solen brænder for kraftigt.

Det er ikke til at vide, hvordan fremtiden ser ud for Dansk Folkeparti. Serup og Faurholdt er dog ikke i tvivl om, at vi snart vil få et kig i spåkuglen. For i dette år, i DF's 25. leveår, lover de en afgørende omrokning i partiets top, hvor Taberen vil være tvunget til at tage sin afsked. Om kronprinsen Messerschmidt så reelt vil vise sig at være Frelseren, kan kun guderne vide.

[Historie-online.dk, den 31. marts 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/danmark-og-europa-efter-1945/femoe>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/maelkepop-og-pigtraad>)

Nordjyske fortællinger

Nordjyllands Kystmuseum er gået sammen med Læsø Museum samt KaRe Podcast i det ambitiøse podcastprojekt "Genfortalt-Nordjylland".

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/nordjyske-fortaelinger>) (<http://www.historie->